

MENEER FOPPE. EENZAAMHEIDSGENIETER

Eerder verschenen van Wim de Bie bij De Harmonie

Meneer Foppe en het gedoe (1987)

De Boekcorner van... Goos Verhoef! (1988)

Schoftentuig (1988)

Morgen zal ik mijn mannetje staan (1990)

De liefste van de buis (1992)

Meneer Foppe in zijn blootje (1994)

Meneer Foppe over de rooie (1995)

Meneer Foppe en de hele reutemeteut (2009)

Wim de Bie

Meneer Foppe

Eenzaamheidsgenieter

Uitgeverij De Harmonie
Amsterdam

Inhoud

De vouwwand	7	Nog niet jarig	80
De pas	11	Jarig	83
De zoemer	14	Fantaseren	89
Bloot	16	Verraad	96
Het plaatje	18	Meneer Foppe in zijn blootje	102
Twee appelcarrés	21	Samen dingen doen	129
Het jack	24	Ramp of peulenschil	134
Het complot	27	De collectanten	138
Leeg	28	De Bevrijding	141
De jongetjes	30	Snelle opname	144
Het lekkerbekje	33	Rollerprobleem	147
Het filmpje	37	Het van tevoren zien aankomen	149
Het gedoe	41	Hoogstandjes op hoorgebied	154
De mensen	43	Moeilijk blootmoment	157
Ijsberen	47	Meneer Foppes testament	159
De borstelsnor	51	Meneer Foppe over de rooie	164
In zijn blootje	55		
Onder de plak	61		
Onmogelijke woorden	64		
Informatie	67		
Intiem	73		
Verslaafd	76		

De vouwwand

Vanmorgen is er iets vervelends gebeurd tijdens het ochtendritueel van meneer Foppe. Zoals elke morgen had zijn wekkertje hem om zeven uur wakker gepiept. Kwiek was hij, een ochtendmens, uit bed gesprongen en aan de eerste serie vaste handelingen begonnen: water tot het eerste streepje schenken en het koffieapparaat aanzetten, de boterham met kaas beleggen, een fruitmesje klaarleggen naast de appel, dan wassen en scheren en in pyjama ontbijten op het krukje naast het aanrecht in de keuken.

Het ochtendtempo van meneer Foppe lag hoog, alsof hij nog de bus naar de zaak moest halen. Maar hij hoefde dus 's ochtends nergens meer naartoe en, hij zou het nooit hardop durven zeggen, hij vond dat eigenlijk heerlijk. Het mooiste moment van de dag beleefde hij zittend in zijn stoel voor het raam, luisterend naar de nieuwsberichten van acht uur, kijkend naar de groeiende stroom mensen beneden in de straat. Maar dan diende hij eerst de tweede serie handelingen te hebben voltooid: aankleden, bed opmaken, pyjama onder het hoofdkussen, raam op een kiertje en de wand openvouwen. En toen gebeurde vanmorgen dat vervelende: de vouwwand bleef klemmen! De vouwwand was de enige binnenmuur in het eenpersoonsappartement van meneer Foppe en met die vouwwand kon je 'de slaapruijnte afscheiden van het woonwerkgedeelte met open keuken tevens open douche annex toilet', zoals in de advertentie had gestaan. Meneer Foppe deed dat ook elke avond; als hij ging slapen klapte hij de vouwwand uit. Het was toch een lekkerder gevoel in een slaapkAMER te

slapen, dan in een slaapruiMTE. En 's ochtends vouwde hij de wand weer in, want dat maakte het appartement zoveel lichter en ruimer. Ja, appartement was eigenlijk een te chique woord voor de grote L-vormige kamer – de slaapkamer vormde het kleine streepje van de L – en daarom was meneer Foppe zo blij met de vouwwand. De vouwwand maakte van de kamer een beetje een huis.

Bleef dat rot ding vanmorgen klemmen. Gewoonlijk ratelde de wand soepeltjes door zijn railsjes aan boven- en onderkant, maar nu trok hij meteen al scheef. Van boven sloot de vouwwand nog aan op de muur, maar naar beneden kierde een nauwe spleet. Er was geen beweging in te krijgen. Even voelde meneer Foppe paniek toeslaan. Mijn hemel, hij zat opgesloten in de slaapruiMTE. Hij zou om hulp kunnen bonken, maar dat was niets voor meneer Foppe. Liever verhongeren dan burengerucht veroorzaken.

Hij probeerde het met alle kracht nog eens. Aan de onderkant werd de spleet iets wijder. Als hij nu op de grond ging zitten en zijn linkerbeen eerst door de opening stak, dan, met het hoofd ver naar achteren gebogen, de linkerschouder, buik inhouden... ja, het lukte, hij was erdoor.

Trillend van de inspanning en de zenuwen zeeg meneer Foppe in zijn makkelijke stoel, recht tegenover de vouwwand. Wat een slordig gezicht, een scheve vouwwand.

‘We hadden het huis moeten kopen,’ schoot het door hem heen, de zin die hij zo vaak had gehoord in zijn leven.

‘We hadden het huis voor de oorlog moeten kopen.’

Het Huis, dat was voor meneer Foppe nog altijd het ouderlijk huis. Hij had er vierenveertig jaar gewoond, de laatste vijf jaar alleen met zijn moeder.

‘We hadden het voor de oorlog kunnen kopen voor 1250 gulden. Met gratis behangen van alle kamers. Je mocht zelf het behang uitzoeken. Toen hadden we het huis moeten

kopen, toen konden we het nog doen.'

Die ooit gemiste kans groeide in de loop der jaren uit tot een noodlottige wending in het leven van zijn ouders.

'We konden toen het huis kopen voor 250 gulden. In 1938 was dat. En dan kreeg je gratis behang en gratis lopers op alle trappen.'

Dat meneer Foppes ouders de reparaties aan lekkende dakgoten en te vervangen leidingen nooit uit eigen zak hadden kunnen betalen, weigerden ze zich te realiseren. Een eigen huis, dat was de droom die ze niet hadden waargemaakt. Als meneer Foppe aan zijn ouderlijk huis dacht, kreeg hij eerst de geheime plekken van zijn jeugd voor de geest. De gangkast, met de verspringende cijfertjes van de gasmeter en de draaiende schijf in het elektriciteitskastje. Wel een uur kon hij er op zijn knieën naar liggen kijken. De kelder, met het luik waardoor je onder de vloer kon kruipen. Fijn zand lag daar en oude, losse stenen. Met een zaklantaarn durfde hij er wel eens in, stil lag hij dan te luisteren naar het geloop van zijn moeder op de krakende vloer van de huiskamer, vlak boven zijn hoofd.

En natuurlijk de onderduikruimte tussen de schuifdeuren. In de grote slaapkamer boven, kon je in de klerenkast een paar planken optillen, om dan met ingehouden adem in die lege holte uit de oorlog te kijken. Dat vader daar gelukkig nooit in had moeten zitten, maakte de ruimte niet minder spannend.

Een huis is pas een huis als het van die geheime plekken heeft, als je je erin kan verbergen, dacht meneer Foppe.

Zijn moeder zei het vlak voor haar overlijden nog een keer: 'We hadden het huis voor de oorlog moeten kopen. Voor 25 gulden was het van ons geweest. En het buitenschilderwerk deden ze er gratis bij. In de kleuren die je maar wou. Dan had jij in het huis kunnen blijven wonen, jongen.'

Dat dat onmogelijk was, wist meneer Foppe ook wel.

Eén meneer Foppe in zó'n groot huis... Bovendien zag de huiseigenaar zijn kans schoon en drie maanden na moeders begrafenis verhuisde meneer Foppe naar het 'unieke, rustig gelegen eenkamerappartementenproject in een buitenwijk met veel groenvoorzieningen, 871 gulden per maand, plus 53 gulden servicekosten'. Tegenwoordig besteedde hij bijna zijn gehele AOW-voorziening aan de huur van zijn appartement – 650 euro.

Meneer Foppe keek nog eens naar de scheve vouwwand. Hij ging er aan wennen. Het heeft wel wat, dacht hij, het lijkt toch net of er zich achter die spleet een geheime ruimte bevindt. Met een scheve vouwwand werd een appartement beslist meer huis. Hij besloot niet te bellen naar het Beheer van het flatcomplex. Met het Beheer moest je maar geen gedonder krijgen. Als je het Beheer tegen je krijgt, zeggen ze je misschien de huur op. Trouwens hij had niet eens een nummer van het Beheer. Nee, hij liet die vouwwand voorlopig maar zo.

Meneer Foppe wrong zich nog een keer door de spleet, nu in omgekeerde richting. Zie je wel, het ging al veel makkelijker.

De pas

Het gebeurde in de laatste maanden van de vierentwintig jaar die meneer Foppe op de zaak had gewerkt en hij dacht er nog wel eens aan. Weer voelde hij dan die druk in zijn maagstreek. Veel van de zaak was hij vergeten, maar als die middag in zijn herinnering schoot, moest hij nodig een uurtje op bed liggen om bij te komen.

‘Ja, waar gaan wij heen?’

Verschrikt keek meneer Foppe op. O jee. Tijdens zijn lunchpauzewandelingetje was kennelijk de diensttijd van een nieuwe, hem onbekende portier ingegaan. Of portier – het was sinds kort allemaal zo veranderd. Je moest nu spreken van Afdeling Veiligheid en meneer Dirk was vervangen door vele heren in blauwe overhemden. Dwars door de hal was een balie gebouwd en je moest je door een tourniquet wringen, zo’n stalen stangenhekje, en dat lukte alleen als een lichtje op groen stond. Hoe dat werd geregeld, daar was meneer Foppe nog niet achter.

‘Hebben wij een afspraak?’ Wat een barse man was dit.

‘Eh... ja, wij hebben een afspraak,’ flapte er bij meneer Foppe uit. Als hij zou bekennen dat hij al vierentwintig jaar op de zaak werkte, zou de veiligheidsman zeker antwoorden: ‘Ja, dat kunnen we allemaal wel zeggen.’ Daarvoor was zijn snor te groot. Het zweet brak meneer Foppe uit. Hij speelde nu de rol van bezoeker, op zijn eigen kantoor.

‘En met wie dan wel?’ zei de rode snor, waarvan de punten omhoog wezen. Razendsnel dacht meneer Foppe na en zijn antwoord verbaasde hem zelf.

‘Met meneer Foppe,’ zei hij met tamelijk vaste stem. ‘Toestel 138,’ voegde hij er uit zichzelf aan toe, want hij wist dat de Afdeling Veiligheid alle afspraken ‘checkte’.

Meneer Foppe voelde zijn linkerbeen trillen toen de snor de telefoon greep en 138 draaide. Hoe moest dit aflopen?

‘Ja, met Veiligheid Grote Hal,’ zei de snor, ‘is de heer Foppe daar?’

Ah, collega Van Dussen heeft mijn telefoon natuurlijk opgenomen, dacht meneer Foppe opgelucht.

‘O, nog niet. Er is hier namelijk een zekere meneer...’ De snor keek meneer Foppe streng aan en die begreep dat hij nu zijn bezoekersnaam moest invullen.

‘Eh... meneer Van Dalen,’ zei meneer Foppe, weer verbaasd over zijn eigen snelheid.

‘Meneer Van Dalen,’ zei de snor in de telefoon. ‘Ik stuur ’m wel naar boven, dan kan-ie daar even wachten, ja?’

De veiligheidsportier legde de hoorn neer, schreef wat op een papier, waarbij hij ook op zijn horloge keek en overhandigde meneer Foppe een Bezoekerspasje.

Gebaco n.v.		BEZOEKERSPAS	VK 9493
Naam: <i>hr. van Dalen</i>		Datum: <i>15-11-85</i>	
Adres:			
Woonplaats: <i>Alhier</i>			
Te bezoeken <i>hr. Foppe</i>		Aankomsttijd: <i>13.32</i>	
Handtekening te bezoeken persoon		Vertrektijd:	
Bijzonderheden: <i>getel. met hr. van Dussen 138</i>		Paraaf portier 	
DEZE PAS BIJ VERTREK INLEVEREN BIJ DE PORTIER			afd. Veiligheid

‘Bij vertrek bij mij inleveren. Niet vergeten!’ commandeerde hij.

‘Nee, zeker niet. Goedemorgen,’ zei meneer Foppe iets te vrolijk. De snor drukte op een knop, waardoor het rode licht boven op het tourniquet op groen sprong en meneer Foppe erdoor kon.

Wat is het leven ingewikkeld geworden, dacht meneer Foppe in de lift. Toch werkte het efficiënt, zo’n Afdeling Veiligheid. Ongewenste elementen hield je op deze manier wel buiten het gebouw. Hij bekeek de bezoekerspas en repeteerde wat hem te doen stond. Bij ‘Handtekening te bezoeken persoon’ moest hij dus zijn eigen handtekening zetten en als hij naar huis ging, gaf hij de pas gewoon af bij de balie. Niets aan de hand. Maar, o jee, zou de snor dan Aankomsttijd en Vertrektijd met elkaar vergelijken? Zou dan opvallen dat hij meer dan drie uur op bezoek was geweest? En zou de snor willen weten wat meneer Foppe de hele middag met meneer Foppe had te bespreken? Meneer Foppe voelde het rommelen in zijn buik.